

Informatiebijeenkomst NRD RES West-Overijssel d.d. 22 februari 2023

Vraag & Antwoordblad

Tijdens de online informatiebijeenkomst op 22 februari 2023 zijn deelnemers geïnformeerd over het RES-traject voor de regio West-Overijssel, over het instrument milieueffectrapportage, en over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die is opgesteld ten behoeve van het PlanMER voor de RES 2.0 van regio West-Overijssel.

In onderstaand overzicht zijn zowel de vragen en antwoorden van het middagdeel als het avonddeel opgenomen.

Vraag

Wordt er natuur/weiland opgeofferd voor zonneparken, of gaat men kijken of daken hiervoor gebruikt kunnen worden?

Antwoord

Het PlanMER biedt inzicht in de milieueffecten en is een onderzoeksrapport dat hoort bij het ruimtelijk plan, de RES 2.0. De gemeenten bepalen uiteindelijk of en waar zij wind- en zonneparken een plek geven, alsmede de inzet van daken voor zonontwikkeling. Dit wordt vastgelegd in het ruimtelijk plan.

Vraag

Dit onderzoek is een milieueffectrapportage. Daarbij is het goed gebruik om ook het 'nulalternatief' te onderzoeken: wat gebeurt er als het onderzochte initiatief niet wordt doorgezet? Het lijkt me verstandig om dat ook in dit geval mee te nemen. En hoe past RES 1.0 hierin? Per saldo is het milieueffect de optelsom van de initiatieven.

Antwoord

Alle 30 RES-regio's in Nederland hebben de opdracht meegekregen een RES-bod namens de regio uit te werken voor grootschalige energieopwekking via zon en/of wind. Het nulalternatief is in feite niet aan de orde, wel zal in het PlanMER inzicht worden gegeven in de voorgenomen activiteit (dit betreft het RES 1.0-bod, inclusief de set aan bestuurlijke afspraken). Omdat een deel van die afspraken nog niet ruimtelijk vertaald is, wordt daarmee het milieueffect niet de 'optelsom van de initiatieven' uit de RES 1.0. Daarom is specifiek gekozen voor een brede scope in het MER-onderzoek, met uitwerking van 4 thematische alternatieven om zo een breed inzicht te verkrijgen in de te verwachten milieueffecten.

Vraag

De maatstaf waarmee de effecten op het landschap worden beoordeeld doet er toe. Met name het effect van bewegende objecten – zoals windturbines – moet apart worden gewogen. Het menselijk visueel systeem stelt onwillekeurig scherp op beweging – daar kun je niets aan doen. Dit geeft een flink verschil in het landschappelijk effect van windturbines en zonneparken. Voorziet de NRD hierin?

Antwoord

De NRD voorziet in een effectbeoordeling op het landschap voor windturbines en voor zonneparken, deze worden los van elkaar beoordeeld. De beoordeling voor windturbines is inclusief alle bijbehorende kenmerken, zoals geluid, slagschaduw en draaiende wieken. Windturbines worden daarom niet als statisch geheel, maar als bewegend object beschouwd. De beoordeling van zowel zonneparken als windturbines vindt plaats op het abstractieniveau van het PlanMER, aansluitend bij het abstractieniveau van de RES 2.0.

Vraag

Bevoegd gezag? Wie zijn dat?

Antwoord

Binnen de m.e.r.-procedure is het bevoegd gezag de overheidsinstantie die (eind)verantwoordelijk is voor het PlanMER en het daaraan gekoppelde plan of besluit (in dit geval de RES 2.0 voor West-Overijssel). Dat zijn de provincie Overijssel, de elf gemeenten binnen de RES-regio en de vier waterschappen binnen de RES-regio. Om de rol van bevoegd gezag efficiënt te vervullen, hebben betrokken partijen de provincie gevraagd deze rol te coördineren. De provincie is daarom voor deze PlanMER het coördinerend bevoegd gezag.

Vraag

Hoe kan een Commissie m.e.r. onafhankelijk zijn als deze door de Rijksoverheid is ingesteld?

Antwoord

In de Wet Milieubeheer is bepaald dat er een commissie voor de milieueffectrapportage is, die tot taak heeft het bevoegd gezag van advies te dienen met betrekking tot milieueffectrapporten. Deze commissie is een onafhankelijke stichting. Hierdoor is haar werkwijze transparant en adviezen zijn openbaar. Om een onafhankelijk advies te kunnen geven, is het belangrijk dat leden van de werkgroep geen enkele betrokkenheid hebben bij een initiatief, de besluitnemer of de initiatiefnemer. Zij hebben dan ook geen bemoeienis met onze regio en hebben geen voordeel van het te geven advies.

Vraag

Als er rekening met de natuur wordt gehouden, kan u mij dan vertellen waarom Natuur Netwerk Nederland niet langer is aangemerkt als uitsluitingsgebied voor windenergie?

Antwoord

Op een aantal plekken binnen de provincie Overijssel worden voormalige NNN-gebieden niet langer aangemerkt als uitsluitingsgebied voor windenergie. Dat is beleid dat door de provincie Overijssel is opgesteld, om beleidsmatig meer ruimte bieden voor de benodigde opwek van duurzame energie op land (om te kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken vanuit het Nationaal Klimaatakkoord). Overigens betekent dit niet direct dat op deze locaties ontwikkeling zondermeer van grootschalige energie opwekking mogelijk is, vaak gaat dit om 'nee-tenzij' locaties.

Vraag

Thema maatschappelijke kosten:

Worden hierin ook de systeemkosten meegenomen (aanschaf, onderhoud, brandstof, financiering, afvalverwerking, enzovoorts)? Bij integrale doorrekening van de kosten, blijken zon en wind veel duurder te zijn dan traditionele energiecentrales. Bron: Center of American Experiment, 2022: The High Cost of 100 Percent Carbon-Free Electricity by 2040
Ter vergelijking: 1 MWh gas = 27 dollar; 1 MWh wind = 272 dollar; 1 MWh zon = 471 dollar

Antwoord

Het PlanMER, inclusief bijbehorend effectenonderzoek, sluit aan bij het abstractieniveau van het ruimtelijk plan, in dit geval de RES 2.0 voor West-Overijssel. Dat betekent dat de effecten binnen het thema maatschappelijke kosten niet worden doorgerekend. Op basis van kentallen en beschikbare informatie (zoals de effectbeoordeling van de verschillende milieuthema's) worden de maatschappelijke kosten bepaald van de vier thematische alternatieven uit het PlanMER.

Vraag

Hoe is de samenwerking tussen RES West-Overijssel en RES Twente met betrekking tot overgangsgebieden die zoekgebied kunnen zijn?

Antwoord

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de RES-regio's binnen de provincie Overijssel, net zoals dat gebeurt met omliggende RES-regio's in de provincies Gelderland, Flevoland en Drenthe.

Vraag

Waarom is de NRD voor West Overijssel totaal anders dan die van Twente?

Antwoord

De NRD geeft de onderzoeksopzet van het uit te werken PlanMER weer. De uitkomsten van deze PlanMER worden betrokken bij de besluitvorming over de RES 2.0. Daarbij is er in West-Overijssel gekozen voor een aanpak die aansluit bij de onderzoekopgaven die er liggen richting de uitwerking van de RES 2.0. Daarnaast laten beide RES-regio's zich bijstaan door een ander extern adviesbureau. Het adviesbureau dat onze regio adviseert baseert haar aanpak mede op de kennis en ervaring met andere PlanMER-trajecten voor RES-regio's in Nederland.

Vraag

De definitieve NRD komt op 31 maart? Slechts 9 dagen na de sluitingsdatum van de terinzagelegging?

Antwoord

Het is de bedoeling om de definitieve NRD (= bundeling van NRD + Reactienota + Notitie wijzigingen) op 31 maart voor te leggen aan het Bestuurlijk Platform RES West-Overijssel. Qua planning zit dit kort op de sluitingstermijn van de terinzagelegging, maar we krijgen gedurende de zienswijzeperiode (8 februari t/m 22 maart) al zienswijzen binnen, die verwerkt kunnen worden in de Reactienota en Notitie wijzigingen.

Vraag

Wat wordt verstaan onder maatschappelijke kosten (onderdeel beoordelingskader)?

Aanvullend: één van de beoordelingskaders zouden de kosten moeten zijn die door de inwoners betaald dienen te worden om de energietransitie te bekostigen. Het blijkt nu al dat de netbeheerderskosten met 30 tot 50% gestegen zijn op de energierekening. Kosten voor inwoners zijn een essentieel onderdeel!

Antwoord

Het PlanMER, inclusief bijbehorend effectenonderzoek, sluit aan bij het abstractieniveau van het ruimtelijk plan, in dit geval de RES 2.0 voor West-Overijssel. Dat betekent dat de effecten binnen het thema maatschappelijke kosten niet worden doorgerekend.

Op basis van kentallen en beschikbare informatie (zoals de effectbeoordeling van de verschillende milieuthema's) worden de maatschappelijke kosten bepaald van de vier thematische alternatieven uit het PlanMER.

Vraag

Hoe worden de thematische alternatieven gewogen?

Antwoord

De thematische alternatieven uit het PlanMER worden onderling niet afgewogen. Ze zijn vooral bedoeld om de gehele RES-regio in het onderzoek te betrekken door verschillende alternatieven voor invulling van 1,8 TWh aan zon en wind uit te werken. Op basis hiervan wordt zo breed mogelijk inzicht gegeven in de milieueffecten. Voor alle alternatieven wordt dezelfde milieueffectbeoordeling uitgevoerd, op basis van het beoordelingskader zoals opgenomen in de NRD.

Vraag

Wordt er rekening gehouden met de installatie van megabatterijen benodigd voor de opslag van elektriciteit in periodes zonder wind en zon?

Antwoord

Het PlanMER sluit qua abstractieniveau aan bij het planniveau van de RES 2.0. De installatie van megabatterijen ter plaatse van grootschalige opweklocaties wordt pas meegenomen bij plannen die ook op concreet project/locatieniveau worden voorbereid. Dus bijvoorbeeld voor een ProjectMER van een windpark.

Vraag

Wat is de juridische status van de NRD?

Antwoord

De NRD heeft geen juridische status. Feitelijk is de uitwerking van een NRD niet verplicht. Er zijn ook geen formele eisen voor de inhoud ervan. Wel wordt aangeraden om in een NRD ten minste drie elementen op te nemen: (1) het 'waarom' van het plan of project, (2) te beschouwen alternatieven, (3) te onderzoeken milieuaspecten.

Vraag

Als de gemeenten verschillende wegingsfactoren mogen hanteren en het totale bod is onvoldoende, welke wegingsfactoren gelden er als er tot aanwijzingen over wordt gegaan?

Antwoord

De gemeenten bepalen uiteindelijk welke gebieden geschikt/geschikt te maken zijn voor wind- of zonneparken en leggen dat vast in hun beleid. Afgesproken in de RES 1.0 is dat alle gemeenten hun zogenoemde zoekgebieden voor 1 juli 2023 hebben vastgesteld met inachtneming van de spelregels die daarover zijn afgesproken (rekening houdend met het landschap, het netwerk en maatschappelijke acceptatie/betrokkenheid). Als dit bij elkaar onvoldoende is om het bod te realiseren, zal de provincie haar bevoegd gezag rol voor windinitiatieven (>5 MWh) uitvoeren als een initiatief zich aanmeldt, waarbij het provinciaal beleid leidend is.

Vraag

Wat is de reden dat de m.e.r. zich beperkt tot de regio? Het plan heeft ook impact op het milieu buiten de regio. Denk aan de mineralenwinning in landen als Chili en Congo, waar de natuur verwoest wordt. Denk ook aan het afval van de rotorbladen. In Amerika worden die in de grond begraven bij einde levensduur.

Aanvullend: Zijn jullie bekend met SF6 en bisphenol A die o.a. in windmolens worden verwerkt en zeer schadelijk voor het milieu zijn?

Antwoord

Het PlanMER sluit qua abstractieniveau aan bij het planniveau van de RES 2.0 en gaat inderdaad niet in op de impact op het milieu buiten de regio. Voor concrete ontwikkeling van projecten, zoals bijvoorbeeld grote windparken, wordt een meer gedetailleerd ProjectMER opgesteld. In dergelijke onderzoekstrajecten wordt vaak wel gekeken naar grondstoffen- en materiaalgebruik, zowel in de aanleg als gebruik/beheerfase en waar de grondstoffen vandaan komen.

Vraag

Is per gemeente al bekend hoeveel er al aan zonne-energie aanwezig is in die gemeenten?

Antwoord

Via de halfjaarlijkse voortgangsrapportage is per gemeente bekend hoeveel zonne-energie reeds aanwezig is in die gemeente. Hiervoor kan ook het dashboard van klimaatmonitor van provincie Overijssel geraadpleegd worden (klik hier: [Overijssel in cijfers](#))

Vraag

Als de verhouding 40:60 niet gehaald wordt, wat weegt dan zwaarder het totaal van 1,8 TWh of de genoemde verhouding?

Antwoord

De partners in de RES hebben afgesproken om gezamenlijk in de regio West-Overijssel 1,8 TWh duurzame energie op te gaan wekken door middel van zon op grote daken, zon op land én wind. Daarnaast is er door de partners afgesproken om te streven naar een verhouding wind:zon van 60:40. Dit zijn echter geen onafhankelijke doelstellingen. Het verbeteren van de verhouding wind:zon is namelijk noodzakelijk om de doelstelling van 1,8 TWh te kunnen halen i.v.m. de capaciteit van de regionale en landelijke energie-infrastructuur. Voor energie opgewekt met zon is namelijk gemiddeld 3x zoveel netinfrastructuur nodig. Een verhouding zon:wind die doorslaat naar zon zal dan ook veel meer maatschappelijke investeringen vragen vanwege de door de netbeheerders bij te bouwen netinfrastructuur.

Meer windenergie in de mix van West-Overijssel draagt daardoor ook bij aan het betaalbaar houden van de energietransitie. Ook verbetert een betere mix van zon en wind de betrouwbaarheid van het energiesysteem doordat de energie wordt opgewekt over het hele jaar en niet enkel in de zomermaanden en overdag zoals dat bij zon het geval is.